

Forhold, som jeg anser for at være ønskelige og gavnlige for den Befolkning, som nu væsentlig nyder Brændevin. Jeg kan ikke indse, at der derved sker Nogetsomhelst, som kan siges at være et Brud paa rigtige Principer, thi at Staten skulde yde Bidrag dertil, maa ikke forstaaes paa den Maade, at det skal ske til de Enkelte, men jeg havde nærmest tænkt mig, at det skulde ske til Rigsraadet som den overordnede kommunale Bestyrelse, med hvilken Staten jo iforveien har Mellemregning.

Ogenbøll: Det sidste Punkt, som den ærede Taler omtalte, tror jeg ikke, at jeg kan være enig med ham i. Saavidt jeg opfattede ham, mente han, at der igennem en forhøjet Brændevinsafgift skulde ske et direkte Statstilskud til de større Kommuner, og at det var bedst end Soldnedsættelser paa Nødvendighedsartikler. Man vilde vist der komme ind paa et Princip, som vilde være overordentlig farligt. Jeg skal dog naturligvis ikke komme nærmere ind paa det Spørgsmaal, da det ligger saa fjernt fra den Sag, vi her have under Behandling. Den ærede Ste Landsbøllingsmand for 1ste Kreds (Harald Hansen) udkastede jo et meget sørgeligt Billede af den Tilstand, som findes her i Landet paa Grund af Brændevinsdrikken, og i det Hele taget var hans Animositet mod Brændevinen jo saa stor, at han sagde, at det var Gift. Han sammenlignede det ikke med Gift, men han sagde rent ud, at det var Gift, det maatte sættes i Klasse med Arsenik; ganske vist døde man ikke strax af at drikke en Snaps, men Arsenik kan man ogsaa bruge i smaa Doser uden at tage Skade deraf. Det har jeg meget vel hørt, jeg har endogsaa hørt, at Arsenik skal være et ganske fortreffelig Forhøvelsesmiddel; men jeg tror just ikke, at man bliver smukkere ved at drikke Brændevin, i hvert Fald ikke, naar det drikkes i Overmaal. I hvert Fald er det for meget at sige, at det er Gift; jeg tror, at man kommer Virkeligheden nærmere, naar man siger — og det er ikke min originale Betragtning, det er sagt før her — at den arbejdende Klasse paa Grund af den Maade, hvorpaa den ernæres, navnlig ved Kold og Tør og Kjædelig Mad, er nødt til at have et saadant Stimulationsmiddel for at kunne faae det tilstrækkelige Kvantum Fødemidler tilkøbt. Ganske vist er jeg enig med det ærede Medlem i, at Brændevinsdrikken er en Ulykke men jeg er ikke enig i, at en Forhøvelse af Brændevinsafgiften vilde have Noget at betyde i den Henseende, og jeg kan der slutte mig til de Udtalelser, der fremkom fra den sidste ærede Taler. Det er ikke den Brændevinsdrik, der maa anses for en Nødvendighed for Arbejderen, som skal hænges; lad ham ogsaa drikke et Par Snaps mere om Dagen eller ikke, saalænge en Arbejder er en ordenlig Mand, der passer sine Ting, arbejder og drikker noget Brænde-

vin til sin Mad, saa tror jeg ikke, at det gjør Skade. Staden ligger i Brændevin som Forslystelse, om jeg saa maa sige, naar Folk mere sig ved at drikke Brændevin og drikke, saalænge de have Penge. Det er altsaa ligegyldigt, om en Snaps koster 4 eller 5 Ore — jeg veed oprigtig talt ikke, hvad en Snaps koster —; kort sagt, en ubetydelig Forhøvelse for den enkelte Dofis Brændevin, et Menneske kan taale, tror jeg ikke har nogen Betydning, saa maatte man, som den høitæredede Finanzminister sagde forleden, saa høit op, at der slet ikke var Tale om at gennemføre en Stat af den Bestaaffenhed, saa burde Brændevinen bestattes saaledes, at det blev ligesaa kostbart som finere spirituose Drikke, og det kan der jo næppe være Tale om. At det er en Slags Gift, det hører man, det sige Lægerne, men saa maatte man gaa en helt anden Vej, behandle det paa samme Maade som Gifterne eller Gistene — hvad det nu hedder —, og det kan der jo ikke være Tale om. Men jeg er ganske enig med den ærede Taler og den ærede sidste Taler i, at der bør gjøres Noget, baade fra Administrationens og fra Lovgivningsmagtens Side, for at forhindre den overhaandtagende Brændevinsdrik, og at det bør gjøres paa den Maade, at Afgang til at erholde Brændevin vanskeliggjøres. Den ærede sidste Taler mente, at navnlig paa Landet var Afgangen til at faae Brændevin altsfor let. Jeg tænker nærmest paa Kjøbstæderne; paa Landet er det i hvert Fald ikke Lovgivningens Skyld, thi ifølge Næringsloven skal der jo der Bevilling til enhver Brændevinshandel; dog kunne Kjøbmændene, der bo 1½ Mil fra Kjøbstæderne, ogsaa forhandle Brændevin. Men saa kan jo, som det ærede Medlem sagde, Brændevin faas i enhver lille Landsby hos enhver Høker, men det er ikke Lovgivningens Skyld; der kommer vi ind paa Forhold, som ere noget ganske Andet, som ligge i vort mangelfulde Politivæsen. Det er umuligt at forhindre, at Høkere og mangelslags Folk sælge Brændevin, og der bruges alle mulige Kunstter for at komme dertil; de optage Bestillinger osv., som man mener at have Lov til. Men lad nu ogsaa være, at der paa Landet findes noget Brændevinsfylder, vil jeg kalde det — thi den daglige Brændevinsdrik, som finder Sted hjemme i Huset, har jeg ikke Noget imod, den Brændevinsdrik, som er fordærvelig, er den, hvor flere Personer komme sammen for at drikke for Fornøielse —, lad være, at det kunde indskrænkes noget mere paa Landet, saa er det en given Ting, at det er ligesom blevet en Ulykke i Kjøbstæderne, hvor altsaa ogsaa Landboerne søge hen, derved at Næringsloven af 1857 jo giver en ubegrændset Tilladelse til at etablere Bærtshushold og andre Beværtningssteder. Det er Næringsveie, som ere stegne i en saa overordentlig Grad, at jeg tror, at man nu maa være paa det Rene med, at Lovgivningens Bestemmelser i den Henseende ere aldeles uholdbare. Der blev i 1873 ved Loven